

**Включване на приобщаващи иновации
и социално предприемачество във
висшето образование**

2022-1-PL01-KA220-HED-000089820

InnoSocial курс по приобщаващи иновации и социално предприемачество

Модул 4. Създаване на социално предприятие

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито предоставящият орган.

**Co-funded by
the European Union**

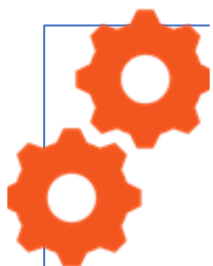
Консорциум

UNIVERSITÀ
DI PAVIA

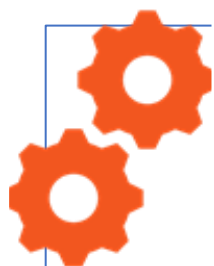
Съдържание на презентацията

**Раздел 1.1 Как да
стартираме социално
предприятие**

**Раздел 1.2 Правни форми
на стопанска дейност и
законови разпоредби в
тази област**

**Раздел 1.3 Управленски
процеси в развитието на
социално предприятие и
прилагане на финансова
стратегия**

**Раздел 1.4 Казуси за
създаване и управление на
социални предприятия**

1. Как да стартираме социално предприятие

ОСНОВНИ ТОЧКИ

- Регламенти
- Дефиниция и видове социални предприятия
- Условия за учредяване на социално предприятие
- Пример: Полша
- Превръщане на една идея в бизнес
- Заключение

Въведение

Значение на социалните предприятия

- Социалните предприятия се фокусират върху социални цели, а не върху максимизиране на печалбата.
- Тази презентация представя стъпките и правилата за стартиране на социално предприятие.
- Социалните предприятия имат решаваща роля за създаване на положително социално въздействие и насърчаване на развитието на общността.

Регламенти

Инициатива за социален бизнес (2011)

- Издадена от Европейската комисия за изясняване на аспектите на социалния бизнес.
- Признава мащаба на пазара на социално предприемачество в Европа.
- Ключови статистики:
 - Над 11 милиона служители в ЕС;
 - Представлява повече от 6% от населението на ЕС;
 - Всяко четвърто европейско предприятие е със социална насоченост.

Определение за социално предприятие

Няма единна дефиниция

- Европейската комисия е определила общи критерии, на които трябва да отговарят социалните предприятия, за да бъдат определени като такива:
 - Да е налична социална или обществена цел за общото благо, която да е в основата на търговската дейност на предприятието.
 - Печалбите да се реинвестират предимно за постигане на социални цели.
 - Организационната структура да отразява мисията.
- Два вида предприятия могат да се приемат като социални:
 - Предприятия, предоставящи социални услуги или стоки на уязвими (изключени) социални групи.
 - Предприятия, включващи изключени социални групи в производствения процес.

Видове социални предприятия

Разнообразие в различните държави

- Социалните предприятия могат да приемат различни правни форми: социални кооперации, асоциации, фондации, дружества с нестопанска цел.
- Общи характеристики:
 - Излишъците, генерирани от тяхната дейност, се инвестират обратно в организацията.
 - Тези организации се стремят към социална и професионална интеграция на техните членове или дейности в полза на местната общност.
- Разлики от традиционните предприятия и организации:
 - Те работят както социално, така и с цел печалба (икономическа или срещу заплащане).
 - Те разпределят приходите от стопански дейности към социални дейности.

Условия за създаване на социално предприятие (Пример: Полша)

Създаване на социално предприятие в Полша

- Условията варират в отделните страни, дори в рамките на ЕС.
- Пример от Полша:
 - Правни рамки и подкрепящи структури за социалните предприятия.
 - Необходими стъпки за регистрация и работа.
- Обща функционална основа на социалното предприятие:
 - То работи както със социална насоченост, така и за икономическа печалба.
 - Цели да създаде баланс между социалните си цели и икономическата си жизнеспособност.

Ключови стъпки при стартиране на социално предприятие

От идея към реалност

- **Потенциален пазар:**
 - Идентифицирайте клиенти, желаещи да купят продукта/услугата.
 - Анализирате конкуренцията и пазарните ниши.
- **Мисия:**
 - Дефинирайте ясно и точно социалната мисия.
 - Разграничете се от по-малко етичните алтернативи.
 - Включете социалната цел в регистрационните документи, ако е необходимо.
- **Финансово планиране:**
 - Планирайте бизнес разходите и очакваните приходи.
- **Онлайн присъствие:**
 - Създайте уебсайт и използвайте социалните медии, за да достигнете до клиентите.
 - Споделете историята на положителната промяна и въздействие.

Бизнес план и правна структура

Създаване на бизнес план

- От съществено значение за очертаване на цели и стратегии.
- Проверява осъществимостта на бизнес идеята.
- Планира бъдещи дейности и етапи.

Избор на правна структура

- Влияе върху възнаграждението, инвестициите и отговорността.

Съображенията включват:

- Необходимост от учредяване
- Социална цел и благотворителен статус
- Източници на доходи (безвъзмездни средства, собствен капитал, търговия)
- Предпочитания за контрол и собственост
- Данъчни облекчения и бюрокрация
- Гъвкавост за бъдещи промени

Заклучение

Резюме

- Социалните предприятия са жизненоважни за справяне със социални проблеми чрез бизнес модели.
- Разбирането на разпоредбите на ЕС и специфичните условия на страната е от решаващо значение.
- Ключовите стъпки включват анализ на пазара, дефиниране на мисия, финансово планиране и избор на правна структура.
- Успешните социални предприятия балансират социалното въздействие с икономическата устойчивост.
- По-нататъшните стъпки включват непрекъсната оценка и адаптиране, за да се гарантира дългосрочен успех и въздействие.

2. Правни форми на стопанска дейност и законови разпоредби в тази област

ОСНОВНИ ТОЧКИ

- Въведение в социалните предприятия
- Избор на подходящата правна форма
- Различия в законодателствата и правните рамки
- Казус от практиката: правни регулации в Полша
- Заключение

Въведение в правните форми на бизнеса

Въведение:

Определение за социални предприятия

- Социалните предприятия съчетават бизнес дейности със социални цели.
- Тези предприятия не са фокусирани единствено върху максимизиране на печалбата; те приоритизират социалното си въздействие.

Важността на правилния избор на правна форма

- Правната форма определя начинът на управление, разпределението на отговорности и формите на финансиране.
- Изборът на конкретна правна форма оказва въздействие при изграждането на доверие, влияе върху очакванията на заинтересованите страни и предоставя определена оперативна гъвкавост.

Автономност при определяне на правни форми в различните държави

- В световен мащаб има различни правни рамки за социални предприятия.
- Всяка държава адаптира своите правни структури, за да осигури необходимата подкрепа на различните социални предприятия на своята територия.

Основни съображения при избора на правна форма

Набиране на финансиране

- Изборът на правна структура влияе върху достъпа до грантове, инвестиции и заеми
- Обмисляне на различни източници за финансиране: грантове, дарения, търговски дейности

Социална собственост

- Осигуряване на достъп и участие в управлението на членове на общността и заинтересовани страни
- Видове собственост: собственост на членове, собственост на акционери, колективни собственост

Потоци от доходи и дейности на предприятието

- Балансиране на приходите от различни източници: дарения, договори, продажби на стоки/услуги
- Правни последици и изисквания, които са свързани с различните източници на доходи, данъчния статус на предприятието и изискванията за отчетност.

Регулиране и отчитане

- Съответствие със законовите изисквания – тези изисквания варират според правната структурата (например, годишни доклади)
- Влияние на правните разпоредби и бюрократичните процедури, особено при по-малките предприятия.

Значение на правната структура

Изисквания към заинтересованите страни

- Заинтересованите страни (например, инвеститори, донори, бенефициенти) могат да изискват специфични правни форми.
- Правната структура отразява ангажимента за прозрачност и отчетност.

Въздействие върху планираните дейности

- Правната форма влияе върху оперативния обхват и допустимите дейности.
- Съгласуване на структурата със социалната мисия и целите за дългосрочна устойчивост.

Повишаване на доверието и защита от лична отговорност

- Законовото признаване осигурява доверие от страна на заинтересованите страни.
- Ограничената отговорност защитава лицата от лични финансови рискове.

Общи правни структури за социалните предприятия

Неперсонифицирана асоциация

- Най-простата форма без необходимост от регистриране на отделен правен субект.
- Често използвана от общностни групи и за по-малки инициативи.

Структура с ограничена отговорност (гарантна сума)

- Общо за нестопански и благотворителни организации; членовете гарантират номинално количество .
- Ограничения в отговорност до размера на гарантираната сума; подходяща структура за обществени каузи и цели.

Дружество с ограничена отговорност

- Собственост чрез акции; печалбите се разпределят между акционерите.
- Позволява външни инвестиции, но може да приоритизира печалбата пред социалните цели.

Промишлено и осигурително сдружение

- Кооперативен модел на собственост; членовете имат равни права за гласуване.
- Комбинира икономическата дейност със социалните цели на предприятието; прилага метод на демократичен контрол.

Дружество в интерес на общността - ДИО

- Конкретно приложимо за социални предприятия; заключване на активи; служи за интересите на общността.
- Гарантира, че генерираните печалби са в полза на общността; контролира се от ДИО регулатор.

Фактори, влияещи върху избора на правна структура

Лична отговорност

- Важност при разделянето на лични и бизнес задължения и отговорности.
- Формите с ограничена отговорност намаляват личния финансов риск.

Собственост

- Видове: членство, акционерни дружества, кооперативни.
- Въздействие върху управлението, вземането на решения и разпределението на печалбата.

Финансиране (както краткосрочно, така и дългосрочно)

- Правната форма засяга възможността за осигуряване на безвъзмездни средства, заеми и инвестиции.
- Разглеждане на стратегии за устойчивост и растеж на финансирането.

Управление в социалните предприятия

Роля на управлението:

- Отговорности в стратегията, юридическо съответствие и управление на заинтересованите страни.
- Модели на управление: Съвет на директорите, Събрание на членовете, Консултативен съвет.

Управленски структури:

- Йерархични модели или колективно управление.
- Отразяват ролята на мисията, начина на вземане на решения и отчетността на предприятието.

Разпределение на печалбата в социалните предприятия

Реинвестиране на печалбата

- Социалното предприятие дава приоритет на реинвестициите за увеличаване на социалното въздействие на мисията му.
- Балансиране между финансовата жизнеспособност на предприятието и постигане на социалните му цели.

Ограничения при разпределение на печалбата

- Правни структури (например благотворителни организации, ДИО) ограничават разпределението на печалбата в полза на мисията на предприятието.
- Съгласуване на използването на печалбата със социалните цели и ползите за обществото.

Международни перспективи на правните структури

Правни структури:

Нови правни структури

- Примери: дружества в интерес на общността в Обединеното кралство и дружества с ограничена отговорност с ниска печалба (L3C) в САЩ, създадени да подкрепят бързия растеж на социалните предприятия.
- Законови иновации в световен мащаб, които подкрепят и се прилагат в предприятия независимо от спецификата на тяхната мисия.

Разнообразие от правни структури

- Адаптиране към културен, икономически и регулаторен контекст.
- Въздействие на правните рамки върху социалното развитие на предприятието.

Видове: Категории социални предприятия

Търговски предприятия:

- Кооперации, колективи и други организации, които са собственост на работници или служители
- Срещат се различни организационни структури, които позволяват по-висока степен на икономическа устойчивост в сравнение с други форми на предприятия.

Обществени организации

- Те обикновено са членски организации, които реинвестират печалбите си в общността.
- Съществуват с определена цел и адресират специфични нужди на местната общност.

НПО и благотворителни организации

- Структури с нестопанска цел, които подкрепят конкретна социална, екологична или политическа цел.
- Финансирани са от дарения, безвъзмездно предоставени средства и приходи от дейности, съгласувани с мисията и целите на организацията.

Финансова институция

- Кооперативни банки и заемни фондове, които са собственост на членове.
- Предоставят финансови услуги, като са водени от социални цели и реинвестират печалбата си в общността.

Правни разпоредби в Полша

Правни регламенти

Преглед на субектите на социалната икономика (ССИ)

- Дефинирани съгласно Закона за социалната икономика в Полша
- Видове: социални кооперации, работилница по трудо-терапия и заведение за професионална дейност, дружества с нестопанска цел

Стъпки за създаване на социална кооперация или дружество с нестопанска цел в Полша

- Разработване на идея, създаване на устав, официална учредителна среща, процес на регистрация.
- Специфични правни изисквания и регистрация в Националния съдебен регистър (KRS)

Заклучение

- **Ключови изводи**
- **Разбиране на правните форми:** Социалните предприятия работят в различни правни структури, всяка от които влияе по различен начин на управлението, отговорностите и стратегиите за финансиране.
- **Съгласуване с мисията:** Изборът на правилната правна форма е от решаващо значение за поддържане на съответствие и съгласуваност между социалната мисия и ценностите на предприятието.
- **Регулаторни съображения:** Регулаторните рамки се различават значително в различните страни, което оказва влияние върху оперативната гъвкавост и изискванията за съответствие.

3. Управленски процеси в развитието на социално предприятие и прилагане на финансова стратегия

Финансирано от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче принадлежат изцяло на техния(ите) автор(и) и не отразяват непременно възгледите и мненията на Европейския съюз или на Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji. За тях не носи отговорност нито Европейският съюз, нито предоставящият орган.

ОСНОВНИ ТОЧКИ

- Въведение във финансовия мениджмънт в социалните предприятия
- Значение на финансовата устойчивост
- Разбиране на дълготрайни активи и променливи разходи
- Методи за разпределяне на разходите
- Анализ на рентабилността и изчисляване на точката на рентабилност
- Финансиране и бюджетиране на социални предприятия
- Механизми за подпомагане на социалните предприятия в ЕС
- Заключение

Въведение във финансовия мениджмънт на социалните предприятия

Определение за социално предприятие

- Организации, които имат социална мисия, но също така продават продукти и услуги и генерират печалба

Цели на финансовия мениджмънт

- Осигуряване на устойчивост като същевременно се постига и социално въздействие

Предизвикателства във финансовия мениджмънт

- Балансиране на финансовата жизнеспособност на предприятието със социалните му цели.

Значение на финансовата устойчивост в социалните предприятия

Определение за финансова устойчивост

- Възможност за генериране приходи за покриване разходи и изпълняване на социалната мисия на предприятието.

Значение на социалните предприятия

- Осигуряване на дългосрочна икономическа жизнеспособност и въздействие

Стратегии за постигане на финансова устойчивост

- Диверсификация на източниците на доходи и управление на разходите

Дълготрайни активи и Променливи разходи

Определение за Дълготрайни активи

- Активи, използвани в бизнес операции за повече от една година

Примери за Дълготрайни активи

- Машины, превозни средства, сгради, офис оборудване

Роля в бизнес операциите

- Поддържат ежедневните операции и осигуряват растеж на предприятието

Дефиниция и примери за променливи разходи

- Разходи, които варират в зависимост от обема на производството или услугата

Примери

- Суровини, временен труд, маркетинг

Въздействие върху финансовото планиране

- Управление на променливите разходи за оптимизиране на рентабилността

Казуси от практиката

- Как променливите разходи влияят върху финансовите резултати в социалните предприятия

Разграничаване на постоянните и променливите разходи в социалните предприятия

Ключови характеристики на постоянните разходи

- Остават постоянни, независимо от обема на производството
- Примери: наем, заплати на постоянни служители

Характеристики на променливите разходи

- Варират спрямо нивата на стопанска дейност и обема на производство
- Примери: производствени материали, комунални услуги, заплащане на извънреден труд

Стратегии

- Разпределяне на ресурси въз основа на динамиката на разходите

Методи за разпределяне на разходите

Основни методи за разпределяне на разходите

- Счетоводни методи (преки срещу непреки разходи)
- Инженерни методи (разходи, базирани на дейности)
- Статистически методи (регресионен анализ)

Приложение в социалните предприятия

- Срещани предизвикателства в точното разпределяне на разходите
- Добри практики за ефективно управление на разходите

Анализ на рентабилността и изчисляване на точката на рентабилност

- **Определение и цел на анализа на рентабилността**
 - Определяне на точката, в която общите приходи са равни на общите разходи
 - Значение на рентабилността при вземане на решения и финансовото планиране
- **Практически приложения**
 - Използване на анализа на рентабилността за определяне на ценови стратегии
 - Примери от контекста на социалните предприятия
- **Формула за изчисление на точка на рентабилност в количествено изражение**
 - Примерно изчисление и тълкуване
- **Формула за точка на рентабилност в стойностни условия**
 - Сравнителен анализ и финансови последици

Бюджетиране на социални предприятия и прогнозиране на парични потоци

- **Управление на бюджета**
- Подобно на традиционните компании, но включва измерване на социалната стойност.
- **Социално въздействие**
- Парична стойност на социалните вноски (напр. обучение, дарения).
- **Планиране**
- Важно е да се знаят разходите за социално въздействие при изготвянето на бюджет.
- Оценка на паричните потоци за осигуряване на устойчивост.
- **Паричен поток – определение и значение**
- **Прогноза за парични потоци:** Прогноза за входящи и изходящи парични потоци.
- **Важност:** Гарантира, че предприятието може да изпълни задълженията си и да остане платежоспособно.
- **Компоненти**
- **Начален баланс:** Начална сума в началото на периода.
- **Краен баланс:** Оставаща сума в края на периода.
- **Внедряване**
- Редовно актуализиране и сравнение на прогнозираните спрямо действителните суми и стойности.

Механизми за подпомагане на социални предприятия

Видове финансиране

- **Кредитиращи банки:** традиционни заеми.
- **Обществени кредитори:** финансиране, насочено към социална възвръщаемост за общността.
- **Инкубатори и акселератори:** предназначени да помогнат социалните предприемачи и социалните предприятия да създават и развиват устойчив бизнес; обикновено предлагат финансиране във фази на стартиране и растеж на предприятието.
- **Инициативи за групово финансиране:** Набиране на средства от обществеността.
- **Самофинансиране:** Използване на лични ресурси за стартиране на предприятие.
- **Субсидии и грантове:** Подкрепа от правителството и ЕС.

Стратегическо значение

- Избор на правилните механизми и видове финансиране в подкрепа на дългосрочните цели на предприятието.

Механизми за подпомагане на социалните предприятия в ЕС

Примери за финансиране и подкрепа:

- **Субсидии за заетост:** Вноски за наемане на лица в неравностойно положение.
- **Субсидиране на лихви по кредити:** Намаляване на разходите по заема.
- **Предпочитания за обществени поръчки:** Възможност за ограничаване на обществените поръчки само до социални предприятия.
- **Освобождаване от данъци:** За реинвестиране на суми от печалби в социални цели.

Ползи

- Подобрява устойчивостта и растежа.
- Осигурява финансова стабилност и подкрепа.

Заклучение

Оценка на значимостта от изграждане на финансова устойчивост за постигане на социално въздействие

- Стратегии за оптимизиране на разпределянето на разходи и генерирането на приходи
- Непрекъснато наблюдение и адаптиране на финансовите стратегии
- Осигуряване на дългосрочен успех и създаване на социална стойност

4. Казуси

1. Kazyc - Panato

2. Kazys - Todim

3. Kazyc - Alivio

Ресурси

1. Yunus M., Building social business, Public Affairs US 2011
2. <https://marketplace.draggingproject.eu/>
3. <https://owies.eu/468/dotacje-2>
4. <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20230000802/O/D20230802.pdf>
5. <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20220001812/U/D20221812Lj.pdf>
6. A renewed EU strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility, COM (2011) 681, [https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2011\)0681_/com_com\(2011\)0681_en.pdf](https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2011)0681_/com_com(2011)0681_en.pdf)
7. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0682>
8. Impact of the European Commission's Social Business Initiative <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8373&furtherPubs>

КЛЮЧОВИ СИМВОЛИ

Определение/
теоретична обосновка

Преподаване/учебни
дейности

Съвети

Видео

Допълнителни ресурси/
допълнителни материали

Казуси/добри практики

Благодарим Ви!

www.innosocial.eu

[@InnoSocialfb](https://www.facebook.com/InnoSocialfb)

Този документ може да бъде копиран, възпроизвеждан или модифициран съгласно горепосочените правила.

Трябва ясно да се посочи приносът на авторите на документа и всички приложими части от известието за авторски права.

Всички права са запазени. © Copyright 2023 InnoSocial

www.innosocial.eu